

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 543/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **SUPERQUAD SLOVAKIA s.r.o.**, Agátová 3406/7A, Bratislava, zastúpenej **URBAN & PARTNERS s.r.o.**, advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniam Mestského súdu Bratislava III č. k. 69Cb/90/2024-170 z 25. novembra 2024 a č. k. 69Cb/90/2024-192 z 9. apríla 2025 a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označenými rozhodnutiami mestského súdu uvedenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o nariadenie dočasného opatrenia v podobe odkladu právnych účinkov uznesenia mestského súdu z 25. novembra 2024 do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu, priznanie finančného zadost'učinenia 5 000 eur a priznanie náhrady trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa vzájomnou žalobou domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil Exportno-importnej banke Slovenskej republiky, skrátene **EXIMBANKA SR** (ďalej len „žalovaná“) povinnosť nahradiť sťažovateľke ušlý zisk 12 468 000 eur s príslušenstvom. Zároveň žiadala o oslobodenie od úhrady súdneho poplatku za podanie vzájomnej žaloby, ktorý by s ohľadom na povahu obchodnej veci bol 50 000 eur. Na základe výzvy mestského súdu sťažovateľka doplnila vyplnené tlačivo na dokladovanie jej majetkových pomerov, z ktorého vyplynulo, že má záväzky z úverov a pôžičiek vo výške 1,8 mil. eur a 300 000 libier (spolu s priloženými zmluvami) a nemá žiaden iný majetok. K tlačivu

pripojila čestné vyhlásenia dodávateľov preukazujúce jej negatívnu finančnú situáciu. Ďalej uviedla, že má len jeden bankový účet vedený u žalovanej, ale nemá k nemu prístup v dôsledku protiprávneho konania žalovanej, ktoré je predmetom vzájomnej žaloby.

3. Ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením z 25. novembra 2024 vyšší súdny úradník (ďalej len „VSÚ“) rozhodol o žiadosti sťažovateľky tak, že jej nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku. Konštatoval, že sťažovateľka si nespĺnila svoju dôkaznú povinnosť vo vzťahu k preukázaniu ňou tvrdených nepriaznivých majetkových pomerov. Bez listinných dôkazov, ako sú účtovné závierky a výpisy z účtov, súd nemohol rozhodnúť o oslobodení od súdnych poplatkov. Na margo záväzkov vyplývajúcich z uzatvorených zmlúv o úveroch VSÚ neprihliadol s odôvodnením, že ide o zmluvné vzťahy, do ktorých sťažovateľka vstúpila na základe vlastnej slobodnej vôle. Obdobne posúdil nepriaznivé okolnosti v podnikaní spôsobené pandemiou COVID-19, na ktoré poukazovala sťažovateľka, keď poukázal na skutočnosť, že podnikateľská činnosť so sebou prináša rôzne riziká a nemôže byť dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala nedostatočné a nesprávne posúdenie jej veci, keď VSÚ nezohľadnil špecifické okolnosti na jej strane. Skutočnosť, že sťažovateľka nemá prístup k bankovému účtu u žalovanej, nemožno pričítať na jej ťarchu, pretože táto situácia vznikla protiprávnym konaním žalovanej. Ďalej uviedla, že aj keby predložila účtovné závierky za obdobie po roku 2022, predmetné by nič nemenilo na preukázaní jej nepriaznivej finančnej situácie, keďže súdy majú povinnosť posudzovať a vyhodnocovať skutočné, a nie minulé majetkové pomery strany. Sťažovateľka v tomto poukázala aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci KOM, spoločnosť s ručením obmedzeným (ďalej len KOM, s. r. o.) proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 56293/15), v ktorom ESLP konštatoval, že uloženie súdnych poplatkov majúce za následok zastavenie konania pre ich nezaplatenie sťažujúcou sa spoločnosťou predstavovalo neprimerané obmedzenie jej práva na prístup k súdu. VSÚ navyše nesprávne vychádzal z právnych názorov prezentovaných rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo/248/2010 a sp. zn. 8 Sžo324/2009, ktoré už boli prekonané judikatúrou ústavného súdu. Podľa nej majetkové pomery právnických osôb – podnikateľov nemožno skúmať s ohľadom na ich podnikateľské riziko, resp. prihliadať na to, že do záväzkov vstúpili dobrovoľne a na základe vlastnej vôle. V tomto smere poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 591/2023.

5. O podanej sťažnosti rozhodol sudca mestského súdu napadnutým uznesením z 9. apríla 2025 tak, že ju zamietol. Sudca uzavrel, že VSÚ sa dostatočne vysporiadal s otázkou pomerov sťažovateľky, ktoré by prípadne odôvodňovali oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok. Zdôraznil, že sťažovateľka svoju žiadosť v podstate odôvodnila len tými skutočnosťami, že nemá žiaden majetok, iba záväzky z úverov a pôžičiek, ktoré sú u podnikateľov časté, čo však samo osebe nezakladá dôvod na oslobodenie od súdnych poplatkov. Zámer zákonodarcu smeruje k tomu, aby bol žalobca ako právnická osoba oslobodený od platenia súdneho poplatku iba v tom prípade, ak to odôvodňujú pomery žalobcu a ak sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodov, ktoré by neboli v príčinnej súvislosti s jeho podnikaním, napr. z dôvodu vyššej moci. Súd kladie akcent na celkové majetkové pomery sťažovateľky, pričom je na nej, aby v tejto súvislosti uniesla dôkazné bremeno. Bez predloženia listinných dôkazov sťažovateľkou totiž nie je možné objektívne vyhodnotiť jej finančnú situáciu a majetkové pomery, čo je podmienkou pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku. Pozastavil sa aj nad tým, ako je možné, že sťažovateľka ako podnikateľ nepodáva daňové

priznania, účtovné závierky, nemá žiadne financie, iný bankový účet a pod. Uviedol, že dôkazné bremeno je v tomto prípade na strane sťažovateľky a je na nej, aby doložila všetko relevantné na to, aby súd mohol zhodnotiť jej reálne aktuálne majetkové pomery.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta, že najmä uznesenie VSÚ na „*jeden a pol strany*“ je všeobecné, nespĺňa požiadavky riadneho a dostatočného odôvodnenia, z ktorého by bolo zrejmé, ako VSÚ vyhodnocoval predložené dôkazy odôvodňujúce oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

7. Sťažovateľka v podstatnej časti ústavnej sťažnosti uvádza, že pri rozhodovaní VSÚ aj sudca mestského súdu vychádzali z právneho názoru, ktorý bol v rozhodnom čase prekonaný judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej majetkové pomery právnických osôb – podnikateľov nemožno skúmať s ohľadom na ich podnikateľské riziko, resp. prihliadať na to, že do záväzkov vstúpili dobrovoľne a na základe vlastnej vôle. Súd je oprávnený skúmať len skutočnosť, aká je majetková situácia žiadateľa o oslobodenie od poplatkovej povinnosti, a nie to, z akých príčin, resp. dôvodov sa v tejto situácii ocitol. V tomto smere poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 591/2023, podľa ktorého sú súdy povinné riadiť sa pri interpretácii § 254 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) kritériami predvídanými týmto ustanovením a nerozširovať ich nad rámec zákona, t. j. pri posudzovaní oslobodenia od súdneho poplatku robiť neoprávnené rozdiely medzi fyzickými osobami a právnickými osobami, či už ide o podnikateľov, alebo nie. Dôsledkom takejto činnosti je potom porušenie ústavnej zásady rovnosti.

8. Mestský súd podľa sťažovateľky nezohľadnil špecifické okolnosti jej situácie. Je toho názoru, že z poskytnutých podkladov jasne vyplývalo, že sa nachádza na prahu insolventie. Záväzky prevažujú jej aktíva, keďže nedisponuje žiadnym bankovým účtom s disponibilným zostatkom, pričom práve výsledok vzájomnej žaloby je pre existenciu sťažovateľky rozhodujúci. Mestský súd postupoval výlučne formalisticky bez komplexného posúdenia jej majetkových pomerov. Zdôraznila, že aj keby predložila účtovné závierky od roku 2022, predmetne by to na jej aktuálnych nepriaznivých majetkových pomeroch nič nemenilo, pretože z § 254 ods. 1 CSP ani pri extenzívnom výklade nevyplýva možnosť posudzovať minulé majetkové pomery a vyhodnocovať iné ako skutočné pomery strany.

9. Sťažovateľka teda považuje napadnuté uznesenia za arbitrárne a svojvoľné, vydané v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou vo vzťahu k podmienkam skúmania objektívnych dôvodov priznania oslobodenia od súdneho poplatku bez zhodnotenia všetkých relevantných zákonných ustanovení. Nevzal do úvahy ani to, že CSP predvída možnosť odňatia oslobodenia od platenia súdneho poplatku, ak sa preukáže, že pomery strany neodôvodňujú oslobodenie.

10. Z uvedených dôvodov sťažovateľka požiadala ústavný súd, aby dočasným opatrením odložil právne účinky uznesenia VSÚ z 25. novembra 2024 o nepriznaní oslobodenia, a to až do rozhodnutia ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených základných práv uznesením VSÚ z 25. novembra 2024:

11. V súvislosti s namietaným porušením označených práv uznesením VSÚ z 25. novembra 2024 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie VSÚ, keďže ho už meritórne preskúmal na základe podanej sťažnosti sudca mestského súdu, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky.

12. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu VSÚ odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených základných práv uznesením sudcu mestského súdu z 9. apríla 2025:

13. S ohľadom na vymedzený predmet konania ústavný súd už viackrát zdôraznil, že rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa (II. ÚS 224/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 134/2015, II. ÚS 361/2015). Rozhodovanie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014, I. ÚS 85/2024).

14. Aj rozhodovanie všeobecných súdov o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok však musí mať zákonný podklad a nemôže byť výsledkom arbitrárneho prístupu či zjavne nesprávneho posúdenia situácie predpisom podústavného práva, ktorým je v tomto prípade zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Zároveň musí odôvodnenie súdneho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne poskytovať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

15. Pokiaľ mestský súd sčasti odôvodňoval nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku podnikateľským rizikom, ktoré musí sťažovateľka ako právnická osoba znášať, ústavný súd konštatuje, že v § 254 ods. 1 CSP sú jednoznačným spôsobom normované relevantné predpoklady na posúdenie priznania oslobodenia od súdnych poplatkov a všeobecný súd je v rámci svojej diskrečnej právomoci oprávnený hodnotiť dôvodnosť návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku

len v tomto rozsahu, inak postupuje *ultra vires*. V súlade so zásadou *iura novit curia* ústavný súd pripomína, že právny názor prezentovaný rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo/248/2010 a sp. zn. 8 Sžo324/2009, na ktoré sa mestský súd v napadnutých uzneseniach odvoláva, bol prekonaný. Ústavný súd dáva do pozornosti, že v zmysle stabilizovanej judikatúry je súd oprávnený a zároveň povinný skúmať len skutočnosť, aká je majetková situácia žiadateľa o oslobodenie spod poplatkovej povinnosti. Hodnotenie dôvodov, pre ktoré sa strana sporu ocitla v nepriaznivej majetkovej situácii, nie je v rozhodovacej právomoci všeobecných súdov a nemá žiadnu oporu v právnom poriadku. Z hypotézy ustanovenia § 254 ods. 1 CSP totiž ani pri extenzívnom výklade nevyplýva existencia podmienky podnikateľského rizika, ktoré by odôvodňovalo neoslobodenie podnikateľských subjektov spod poplatkovej povinnosti. Takéto dôvody rozhodnutia predstavujú svojvoľný výklad citovaného ustanovenia, ktorý je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu považovaný za porušenie základného práva na súdnu ochranu (III. ÚS 289/2017, IV. ÚS 187/2022, I. ÚS 295/2020, I. ÚS 283/2023, I. ÚS 591/2023, I. ÚS 268/2023, I. ÚS 695/2023).

16. Uvedené je v súlade so sťažovateľkou uvádzaným rozsudkom ESLP vo veci KOM, s. r. o., proti Slovenskej republike. Na druhej strane je však potrebné zdôrazniť, že pokiaľ sú závery o zohľadnení podnikateľského rizika všeobecnými súdmi v oboch posudzovaných prípadoch nesprávne, rozdiel tkvie v tom, že KOM, s. r. o., uniesla svoje dôkazné bremeno spočívajúce v riadnom predložení podkladov pre komplexné zhodnotenie jej majetkových pomerov, čo je základným predpokladom pre objektívne rozhodnutie súdu o možnosti priznania oslobodenia od súdneho poplatku. Sťažovateľka si však v posudzovanej veci túto povinnosť nesplnila (k tomu pozri nasledujúce body rozhodnutia).

17. Ústavný súd však súčasne poukazuje na skutočnosť, že mestský súd nezaložil svoje rozhodnutie striktne na tvrdení o podnikateľskom riziku, ako to sťažovateľka prezentuje v ústavnej sťažnosti. Naopak, podstata jeho odôvodnenia sa týka neunesenia dôkazného bremena sťažovateľky týkajúceho sa skutočností rozhodných pre posúdenie, či pomery sťažovateľky odôvodňovali oslobodenie od súdneho poplatku. Hlavná argumentačná línia v napadnutých uzneseniach smeruje k tomu, že sťažovateľka nepredložila listinné dôkazy, ktorými by preukázala majetkové pomery tak, aby ich bolo možné zhodnotiť v celku a komplexne. VSÚ s odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 138/2011 uviedol, že žiadateľ má nielen povinnosť tvrdenia, ale aj dôkaznú povinnosť – predložiť dostatočné doklady, resp. označiť dôkazy, že jeho pomery oslobodenie od súdneho poplatku opodstatňujú, a zároveň súd nemá vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu (bod 5 napadnutého uznesenia VSÚ). Túto argumentáciu ďalej rozvinul aj sudca mestského súdu, keď v bodoch 15 – 16 a 18 – 23 napadnutého uznesenia uviedol, že bez ďalšieho nevedel vyhodnotiť, či má sťažovateľka k dispozícii finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku, pretože mu neboli poskytnuté informácie o jej hospodárení vyplývajúce z účtovných dokumentov. Bez poskytnutia kompletných informácií o majetku, záväzkoch, nákladoch, výnosoch, zisku a podobne súd nemohol vyhodnotiť finančnú situáciu a majetkové pomery sťažovateľky.

18. Námietka, že mestský súd nevzal do úvahy špecifické okolnosti sťažovateľkinej situácie, neobstojí. Z napadnutého uznesenia totiž vyplýva, že po podaní návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov bola 27. augusta 2024 sťažovateľka VSÚ vyzvaná na doplnenie podania s cieľom preukázania tvrdených skutočností. Súdu predložila vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka vrátane príloh preukazujúcich jej záväzky (zmluvy, čestné vyhlásenia dodávateľov).

Mestský súd neakceptoval jej tvrdenia, že nemá žiadne finančné prostriedky a nedisponuje iným bankovým účtom než u žalovanej (ku ktorému však údajne nemá prístup), keďže ich nepodporila žiadnym dôkazom. Rovnako tak v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ (a tiež v ústavnej sťažnosti) výslovne uviedla, že účtovné závierky vypracované po roku 2022 a neskoršie súdu nepredloží z dôvodu, že nimi nedisponuje v dôsledku protiprávneho konania žalovanej, a pretože nie je povinná predkladať dokumenty preukazujúce minulé príjmy. Mestský súd túto argumentáciu sťažovateľky odmietol, keďže táto povinnosť jej ako podnikateľovi vyplýva priamo z Obchodného zákonníka a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

19. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľka si do istej miery v tejto argumentácii protirečí. Na jednej strane totiž zdôrazňuje nutnosť posúdenia jej aktuálnych majetkových pomerov na to, aby boli splnené predpoklady pre oslobodenie od súdneho poplatku. Na druhej strane explicitne odmieta predložiť doklady, z ktorých by si všeobecný súd mohol urobiť celkový záver o finančnej situácii sťažovateľky, ergo učiniť záver o jej objektívnej neschopnosti zaplatiť súdny poplatok, a existencii takých pomerov na strane sťažovateľky, ktoré by odôvodňovali rozhodnutie o oslobodení od súdneho poplatku. Inými slovami, z poskytnutých dokladov mestský súd nemohol overiť tvrdenia sťažovateľky týkajúce sa jej majetkových pomerov, pričom z ústavnej sťažnosti vyplýva, že tieto podklady ani nemá, resp. nehodlá ich predložiť.

20. Možno preto konštatovať, že sťažovateľka z vlastnej viny nepreukázala svoje majetkové pomery, keďže neuniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k naplneniu podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku. Ak preto sudca mestského súdu nepovažoval predložené doklady za postačujúce, konštatujúc neunesenie dôkazného bremena, čo sa týka skutočností rozhodných pre posúdenie, či pomery sťažovateľky bez akýchkoľvek pochybností odôvodňujú oslobodenie od platenia súdneho poplatku, nejde podľa názoru ústavného súdu o arbitrárny záver. Všeobecný súd pri rozhodovaní nevychádzal z hypotetickej úvahy o možnosti zaplatenia súdneho poplatku, ale, naopak, vychádzal z údajov takej kvality, aké mu sťažovateľka predložila, resp. odmietla predložiť z dôvodu neexistencie týchto dokladov (III. ÚS 280/2023, III. ÚS 143/2023, I. ÚS 85/2024, II. ÚS 385/2023).

21. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil relevantnú ústavnoprávnu súvislosť medzi namietaným porušením označených základných práv sťažovateľky napadnutým uznesením sudcu mestského súdu, ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu